

dr hab. Wojciech Pusz, prof. UPWr.,
Zakład Fitopatologii i Mykologii,
Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu,
pl. Grunwaldzki 24 a,
50-363 Wrocław

WPŁYNĘŁO
2019 -07- 15
Wrocław, dn. 11.07.2019 r. sekretariat RN IBL

Ocena
osiągnięcia naukowego, aktywności naukowej,
dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego,
dr. inż. Pawła Zarzyńskiego
w związku z postępowaniem o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego
w dziedzinie nauk leśnych w dyscyplinie leśnictwo

Recenzję wykonano na zamówienie dr hab. Krzysztofa Stereńczaka, zastępcy dyrektora ds. naukowo-badawczych, Instytutu Badawczego Leśnictwa z dnia 17 czerwca 2019 roku.

Ocenę merytoryczną przeprowadzono na podstawie przesłanych dokumentów i materiałów publikacyjnych obejmujących:

- wniosek Kandydata o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego w dziedzinie nauk leśnych, w dyscyplinie leśnictwo
- dane Kandydata,
- potwierdzoną kopię dyplomu doktorskiego,
- autoreferat w języku polskim i angielskim,
- wykaz opublikowanych prac naukowych oraz informację o innych osiągnięciach naukowych, dydaktycznych i popularyzatorskich
- kopię publikacji tworzących osiągnięcie naukowe,
- kopię publikacji przyjętych do druku
- nośnik elektroniczny zawierający w/w dokumentację.

W recenzji rozpatrywanego dorobku wzięto pod uwagę wymagania zgodnie z art. 16 ust. 1, 2 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. z 2003 r., nr 65, poz. 595 z późn. zm.) oraz Rozporządzeń MNiSW z dnia 30 października 2015 r. i 1 września 2011 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora.

Sylwetka Habilitanta

Pan dr inż. Paweł Zarzyński studia wyższe ukończył w 2000 roku na Wydziale Leśnym, Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, uzyskując tytuł magistra inżyniera leśnictwa. W 2004 roku uzyskał tytuł doktora nauk leśnych w zakresie leśnictwa na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Ograniczanie zgnilizn drewna dębów i lip za pomocą iniekcji fungicydami systemicznymi”. Habilitant w latach 2004 – 2006 był zatrudniony w charakterze pracownika technicznego w Katedrze Ochrony Lasu i Ekologii SGGW, kierując i realizując badania związane z projektem naukowym pt: ”Identyfikacja substancji grzybobójczych naturalnie występujących w drewnie oraz zastosowanie ich do ochrony pomnikowych drzew przed zgnilizną pni”. Od momentu zakończenia projektu badawczego Kandydat nie jest związany z żadną jednostką naukową.

Ocena osiągnięcia naukowego

Jako osiągnięcie naukowe, o którym mowa w ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2017 r. poz. 1789), dr inż. Paweł Zarzyński przedstawił osiągnięcie zatytułowane „Naturalne substancje fenolowe występujące w drewnie oraz perspektywy ich wykorzystania do ochrony drewna drzew – pomników przyrody przed rozkładem przez grzyby”, złożone z cyklu ośmiu publikacji, których wskaźniki bibliometryczne wynoszą 40 punktów MNiSW, a ich sumaryczny *impact factor* – 0,3. Dwie prace spośród ośmiu, zostały opublikowane w czasopiśmie z listy JCR - „Sylwan”. Pozostałe artykuły zostały opublikowane w czasopismach z ówczesnej listy „B” MNiSW; charakteryzują się zasięgiem lokalnym i zakresem punktów od 2 do 6. Dwie prace, które zostały opublikowane w „Sylwanie” nie były dotychczas cytowane, a pozostałe artykuły, które ukazały się w czasopismach z listy „B” były cytowane zaledwie 4 razy (według Google Scholar; dostęp 03.07.2019 r.). Niestety, działa to na niekorzyść Habilitanta gdyż świadczy o znikomości jego dokonań naukowych, obejmujących ramy osiągnięcia głównego. Według wymogów stawianych kandydatom, chcących uzyskać tytuł doktora habilitowanego, wkład w naukę powinien być znaczący, a tym przypadku wydaje mi się, że taki fakt nie ma miejsca.

Wybór tematu przez Habilitanta wydaje się jednak słuszny i mógł skutkować dobrymi pracami z tego zakresu gdyby Kandydat opublikował je w zagranicznych i wyżej punktowanych czasopismach. Celem naukowym przeprowadzonych badań było znalezienie w drewnie naturalnych substancji chemicznych, które następnie mogły być wykorzystane jako biotechniczne środki grzybobójcze. Podstawą tych poszukiwań było założenie, że za różnice w tempie rozkładu drewna poszczególnych gatunków drzew przez dany gatunek grzyba odpowiada obecność w nim lub też brak, naturalnych związków chemicznych odgrywających rolę inhibitorów wzrostu grzybni. Do badań

wykorzystano 12 gatunków grzybów, charakteryzujących się zróżnicowaniem ze względu na rodzaj rozkładu drewna, które testowano na 25 gatunkach drzew. Badanie tempa rozkładu drewna wykazało istnienie znacznych różnic zakresu zdolności oraz preferencji troficznych większości testowanych gatunków grzybów obserwowanych w warunkach laboratoryjnych w porównaniu do tych występujących w środowisku. W większości przypadków zakres preferencji troficznych danego gatunku okazywał się znacznie szerszy. Również preferencje pokarmowe poszczególnych gatunków testowanych grzybów okazywały się być odmienne niż stwierdzone w środowisku. Na podstawie analizy chemicznej drewna Habilitant stwierdził w drewnie obecność ogółem 47 substancji o charakterze fenolowym występujących w różnych ilościach w próbkach pochodzących ze wszystkich 25 testowanych gatunków drzew. W dalszych badaniach w których Kandydat testował różne warianty doświadczenia, stwierdził 10 substancji, które mogły być naturalnymi inhibitorami dla 6 gatunków grzybów.

Autor po wykonaniu analizy chemicznej próbek drewna stwierdził, iż zawiera ono najczęściej niewielkie ilości co najmniej kilkudziesięciu związków fenolowych. przy czym większość z nich występowała w zmiennych ilościach w drewnie wszystkich badanych gatunków drzew zaś zaledwie stosunkowo nieliczna grupa była właściwa dla określonych ich gatunków. Wykazał istnienie zależności pomiędzy ilością danego związku w drewnie, a stopniem jego dekompozycji przez dany gatunek grzyba.

W swoim podsumowaniu pan dr Zarzyński zaryzykował stwierdzenie, że naturalne związki fenolowe występujące w drewnie mogą znaleźć w przyszłości zastosowanie w ochronie przed rozkładem przez grzyby zarówno drewna użytkowego, jak i drewna drzew żywych, np. szczególnie cennych drzew pomnikowych. Po 10-ciu latach od ukazania się ostatniej pracy wykazanej w osiągnięciu głównym Habilitanta wydaje mi się, że metoda ochrony drzew przed grzybami z wykorzystaniem związków fenolowych nie znalazła szerokiego zastosowania w leśnictwie czy też arborystyce, co potwierdza moją opinię o nie istotnym wkładzie badań Kandydata w rozwój nauk leśnych.

Podsumowując ocenę cyklu prac wchodzących w skład osiągnięcia naukowego stwierdzam, że nie stanowią one istotnego wkładu Habilitanta w rozwój dziedziny nauk leśnych i oceniam je negatywnie.

Ocena pozostałego dorobku naukowego

Pozostały dorobek naukowy Habilitanta składa się z 55 publikacji (bez publikacji wchodzących w skład osiągnięcia głównego) z czego 42 artykułów zostało opublikowanych po doktoracie. Łączna liczba prac w czasopismach z listy JCR wynosi 17 (co jest niższą wartością od tej podanej przez Habilitanta w tabeli 4.2 autoreferatu, która wynosi 26) przy sumarycznej wartości *impact factor* na poziomie 6,063 (podczas gdy Kandydat we wspomnianej już tabeli podaje wartość na poziomie 6,212). Liczba cytowań wykazana przez Habilitanta wynosi – 2, a indeks Hirscha – 1. W momencie opracowania niniejszej recenzji liczba cytowań wynosiła 3, z czego 2 to autocytowania (dostęp do Web of Science: 02.07.2019 r.). W tabeli 4.2 Kandydat podaje łączną liczbę 7 artykułów opublikowanych przed doktoratem w czasopismach z listy JCR. Jednak z wykazu publikacji znajdującego się w załączniku 3a wynika, że Habilitant nie opublikował przed uzyskaniem stopnia doktora ani jednego artykułu w czasopismach posiadających *impact factor* (znajduje to swoje potwierdzenie w tejże samej tabeli numer 4.2 gdzie Kandydat podaje wartość „0” określającą sumaryczny IF przed doktoratem). Trudno powiedzieć czym kierował się Habilitant, podając wartość 7 artykułów w czasopismach posiadających współczynnik *impact factor* opublikowanych przed uzyskaniem stopnia doktora podczas gdy taki fakt nie miał miejsca. Należy w tym miejscu podkreślić, że polskojęzyczny „Sylwan” jest jedynym czasopismem z listy JCR w którym publikował pan dr Zarzyński co znacznie ogranicza międzynarodowy oddźwięk artykułów Kandydata. Tym bardziej, że charakter co najmniej 9 z 17 opublikowanych na łamach „Sylwana” artykułów ma charakter wybitnie przeglądowy i dotyczy biografii postaci związanej z Polskim Towarzystwem Leśnym oraz szeroko rozumianej historii PTL. Należy również nadmienić, że Habilitant podaje dwie wartości łącznej liczby punktów, a mianowicie według punktacji z roku opublikowania, a także, co nie jest ogólnie przyjętą praktyką – według punktacji z roku 2018.

Publikowanie wyników badań pana dra Zarzyńskiego można podzielić na dwa etapy. Pierwszy z nich związany jest z pracą naukową wynikającą z przewodu doktorskiego oraz realizacją projektu naukowego, którego był kierownikiem. W latach 2002 – 2010 opublikował łącznie 23 oryginalnych prac naukowych (włączając w to prace wchodzące w zakres tzw. osiągnięcia głównego). Następnie uwidacznia się 9-letnia przerwa w publikowaniu. W roku 2019 ukazało się lub zostało przyjętych do druku 5 artykułów naukowych, ponownie w „Sylwanie”.

Problematyka badawcza jaką zajmował się Habilitant koncentrują się wokół tematyki związanej z zagadnieniem rozkładu drewna przez grzyby oraz możliwości przeciwdziałania temu procesowi. W trakcie studiów doktoranckich (2000 – 2004) Kandydat wykonał inwentaryzację terenową i określił skład zespołu grzybów rozkładających drewno wiekowych dębów i lip. Następnie

uzyskane izolaty grzybów poddał testom laboratoryjnym z zastosowaniem fungicydów. Doświadczalnie przetestował różne możliwości aplikacji preparatów do drewna rosnących drzew. Owocem tych eksperymentów było opracowanie oryginalnej, autorskiej metody podawania substancji płynnych bezpośrednio do pni drzew przy zastosowaniu iniekcji grawitacyjnej. Kandydat rozwijał swoje badania pod kątem możliwości wykorzystania iniekcji do zabezpieczania drewna żywych drzew przed rozkładem przez grzyby. W latach późniejszych potwierdził jej skuteczność jako sposobu aplikacji substancji płynnych do drzew przeprowadzając serię doświadczeń z użyciem sztucznych barwników. Przetestował jej efektywność w zależności od grubości pni drzew wobec których jest stosowana. Badania te potwierdziły, że ma ona wszelkie podstawy do zastosowania w praktyce do ochrony drewna drzew pomnikowych.

Zagadnienie drzew pomnikowych było kontynuowane w kolejnych latach. W latach 2000 – 2018 wykonał inwentaryzację, różnymi metodami, drzew pomnikowych na terenie Polski. Efektem tej pracy jest kilka publikacji, których najcenniejszą wydaje się ta, która jest poświęcona opracowaniu nowej kategoryzacji drzew na podstawie ich walorów przyrodniczych, historycznych i społecznych. Wydaje się, że mogłaby być wykorzystana w przyszłości przez służby terenowe ochrony przyrody, architektów krajobrazu, arborystów czy też inwestorów.

Ostatnim kierunkiem badawczym, który został zrealizowany przez Kandydata jest porównanie przyrostów radialnych w zależności od występowania czyrenia sosnowego (*Phellinus pini*) oraz ocena dokładności miąższości dłuźyc sosny zwyczajnej w odniesieniu do normy PN-D-9500:202 na terenie jednego z nadleśnictw. Praca ta wyraźnie odbiega od wcześniejszego kierunku badawczego i trudno mi jednoznacznie ocenić jej wartość.

Podsumowując osiągnięcia naukowego pana dr. Pawła Zarzyńskiego muszę stwierdzić, że nie spełnia on wymogów stawianych kandydatom do uzyskania stopnia doktora habilitowanego. Przemawia za tym kilka elementów w tym długi okres (9 lat!) nie publikowania oryginalnych prac naukowych. Fakt ten jest moim zdaniem nie do zaakceptowania w przypadku osoby ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego. Trudno w takiej sytuacji pozytywnie ocenić warsztat pracy naukowej czy też tzw. samodzielność przyszłego doktora habilitowanego w kreowaniu nowych kierunków badawczych, a następnie ich realizacji. Kandydat nie wykazywał żadnej aktywności w poszukiwaniu kolejnych źródeł finansowania badań naukowych, nie wykazywał chęci współpracy naukowej z badaczami zagranicznymi co udowodnił brakiem udziału w stażach naukowych lub chociażby wyjazdach studyjnych do środków zagranicznych. Taki stan rzeczy zapewne trwałby nadal, nawet po uzyskaniu stopnia doktora habilitowanego gdyż Habilitant nie jest rozpoznawalny nie tylko w środowisku zagranicznym ale także i krajowym o czym świadczy nikła cytowalność oraz brak

zlecanych recenzji w czasopismach naukowych. Pan dr Zarzyński uczestniczył tylko w dwóch konferencjach naukowych w tym jednej zagranicznej co jest kolejnym negatywnym aspektem jego pracy naukowej. Niezrozumiałe jest dla mnie podanie nieprawdziwej informacji związanej z liczbą publikacji w czasopismach z listy JCR. Jest to poważne uchybienie formalne, które nie pozostaje bez wpływu na moją ogólną ocenę działalności naukowej Kandydata.

Powyższe fakty skłaniają mnie do wydania negatywnej opinii pracy naukowej Habilitanta, która na dotychczasowym poziomie nie spełnia wymagań jakie są stawiane wobec kandydatów do uzyskania stopnia doktora habilitowanego.

Ocena dorobku dydaktycznego, organizacyjnego i popularyzatorskiego

Oceniając dorobek dydaktyczny dr-a Paweł Zarzyńskiego uważam, że jest on ubogi co zapewne związane jest z faktem, iż Habilitant nie pracuje w jednostce naukowej. Pan dr Zarzyński w trakcie studiów doktoranckich (w latach 2000 – 2004) prowadził zajęcia dydaktyczne ze studentami Wydziału Leśnego SGGW, prowadząc przedmioty związane z fitopatologią i ochroną przyrody. Kolejne jego dokonania dydaktyczne odbiegły od obranego wcześniej kierunku badawczego. Realizował zajęcia fakultatywne z szeroko rozumianej akwarystyki oraz zagadnień związanych z hobbystyczną hodowlą zwierząt domowych, głównie ryb. Zajęcia prowadził na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej SGGW oraz na Wydziale Nauk o Zwierzętach SGGW. Kandydat nie wykazuje w przedstawionej dokumentacji opiekuństwa prac dyplomowych trudno więc na tej podstawie stwierdzić czy będzie on w przyszłości zdolny do opieki nad doktorantami, organizując im warsztat badawczy oraz tak istotny dla młodych adeptów nauki tzw. mentoring naukowy. Wydaje mi się, że Habilitant nie jest jeszcze gotowy do pełnienia takiej roli. Osoba ubiegająca się o uzyskanie stopnia naukowego w zakresie nauk leśnych powinna wykazywać się większą aktywnością dydaktyczną w naukach leśnych natomiast w przypadku Habilitanta, większą uwagę skupiał on na realizacji zajęć z zakresu szeroko rozumianej akwarystyki oraz zoologii.

Działalność organizacyjna Habilitanta skupia się jedynie na działalności w Polskim Towarzystwie Leśnym. Pan dr Zarzyński jest autorem kilku opracowań o charakterze biograficznym członków PTL. Nie angażował się w pracę swojej jednostki.

Oceniając działalność popularyzatorską można stwierdzić, że jest to najmocniejsza strona działalności Habilitanta. Jest autorem 24 artykułów przeglądowych i popularyzatorskich w

czasopismach recenzowanych oraz 235 opracowań o charakterze popularnym z zakresu leśnictwa w czasopismach nierecenzowanych. Wyraźnie jednak widać, że zainteresowania pana dra Zarzyńskiego skupiają się na zoologii gdyż z tego zakresu opracował ponad 3000 notatek oraz był współautorem książki pt. „Wielki Atlas Ryb Akwariowych”, za który otrzymał zespołową nagrodę Rektora SGGW III stopnia.

Podsumowując, uważam, że dr inż. Paweł Zarzyński nie spełnia stawianych mu wymagań w zakresie działalności dydaktycznej i organizacyjnej. Moja ocena tej części działalności jest negatywna.

Wniosek końcowy

Biorąc pod uwagę negatywną ocenę dorobku naukowego, działalności dydaktycznej oraz organizacyjnej stwierdzam, że osiągnięcia dr inż. Pawła Zarzyńskiego nie spełniają kryteriów określonych w art. 16 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2003 r., nr 65, poz. 595 z późn. zmianami) oraz w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie kryteriów oceny osoby ubiegającej się o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego (Dz. U. z 2011 r., nr 196, poz. 1165), na podstawie art. 179, pkt. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r., po. 1669).

W związku z tym negatywnie opiniuję wniosek o nadanie dr inż. Pawłowi Zarzyńskiemu stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk leśnych, w dyscyplinie leśnictwo.

Uroczek Pusz